

DOCENTENHANDLEIDING

MATERIAL WORLD

We leven in het Antropoceen: het tijdperk waarin de mens als nooit tevoren zijn invloed op de Aarde laat gelden. Kan het tij nog gekeerd worden en wat is hier voor nodig? Ook in de beeldende kunst vinden we deze onderzoekende houding terug. Vaak dient de natuur als inspiratiebron.

Er is een besef ontstaan dat de Aarde kwetsbaar is. Dit besef gaat gepaard met het streven naar duurzaamheid.

Momenteel is er in de beeldende kunst grote aandacht voor materialen. Dit materiaalgebruik is ook gericht op duurzaamheid en is een kritische reactie op de massaconsumptie, de digitalisering aan de ene kant en ecologische, economische en sociaal-culturele ontwikkelingen aan de andere kant.

In de expositie Delirious die van 15 juni tot en met 20 oktober te zien is in Park De Oude Warande in Tilburg komen een aantal thema's aan de orde. Wat duidelijk opvalt is de hernieuwde aandacht voor de fysieke productie van beelden, het letterlijk maken van objecten. Daarnaast is het onderzoek dat kunstenaars wereldwijd doen naar bestaande en nieuwe materialen een aandachtspunt. Kunstenaars willen weg van het beeldscherm en terug naar het atelier om te experimenteren met een breed scala aan materialen: metalen, plastic, nieuwe kunststoffen, 3Dprints, pigmenten, textiel, glas, klei – en terug van weggeweest – hout, marmer en andere steensoorten. Deze materialen worden op hun beurt weer moeiteloos gecombineerd met bv. gevonden voorwerpen.

Het gebruik van deze grote verscheidenheid aan gebruikte materialen, onderzoek en experimenteren staat centraal in het kunstblad Material World.

ALGEMENE INFORMATIE OVER DE OPDRACHTEN

Dit kunstblad bevat aan de voorzijde informatie over de expositie Delirious. Drie van de 25 deelnemend kunstenaars worden uitgelicht waarbij de drie soorten opdrachten 'exploreren', 'experimenteren', en 'eindopdracht: new material worlds' als uitgangspunt dienen.

De expositie is tot en met 20 oktober 2019 onder begeleiding te bezoeken.

Op de achterzijde van de kaart worden deze drie soorten opdrachten voor leerlingen toegelicht. De eerste twee opdrachten zijn individuele opdrachten. De derde opdracht is bedoeld als een samenwerkingsopdracht. Daarbij kunt u als docent zelf bepalen of u kleinere groepjes laat samenwerken of - zoals wij dit bedacht hadden - echt met een hele groep of klas. Leerlingen hebben hierover meegedacht en het leek hen fantastisch om een dergelijke opdracht met een hele groep/klas uit te werken. We hebben hun idee daarom overgenomen.

De duur van de opdrachten kunt u zelf te bepalen. De eerste opdracht kan in 1 of 2 lessen uitgevoerd worden, de tweede opdracht kan in een of twee lessen uitgewerkt worden (als korte oriënterende opdracht) maar kan ook als iets langere opdracht van ca. 4 tot 6 lessen uitgewerkt worden. De laatste opdracht – de eindopdracht – is een grotere opdracht, omdat leerlingen daarbij moeten presenteren, samen moeten nadenken, onderzoeken en uitwerken.

EINDOPDRACHT

Als richtlijn geven we aan dat het een driedimensionaal werk/ installatie gepresenteerd zou moeten worden in de school. We vinden dat leerlingen echt samen moeten nadenken en samen moeten werken aan één overkoepelende eindopdracht: 'New Material Worlds'.

DOELGROEPEN

Dit kunstblad is geschikt voor bovenbouw PO, onderbouw VO (vmbo tot vwo) en voor bovenbouw CKV (vmbo tot vwo) en kunst beeldend (vmbo tot vwo). De docent kan voor de bovenbouw PO en onderbouw VO de opdrachten iets meer toelichten en uitleggen, voor de bovenbouw CKV en kunst beeldend geldt, dat leerlingen de opdrachten meer zelfstandig moeten kunnen lezen en uitwerken.

INHOUD DOCENTENHANDLEIDING

- Inleidende les(sen) over Material World
- Opdracht 1: Exploreren
- Opdracht 2: Experimenteren met materialen om de kwetsbaarheid van de Aarde te verbeelden
- Opdracht 3: Eindopdracht: New Material Worlds
- Bijlage 1: Rubrics voor beoordeling van opdrachten Material World

LITERATUURSUGGESTIES

- Ereira, A. (1992). *The elder brothers: A lost South American people and their wisdom*. New York: Random House Ereira *The elder brothers: A lost South American people and their wisdom* 1992.
- Ingledew, J. (2016). *How to have great ideas: A guide to creative thinking*. Laurence King Publishing.
- Kamp, M., Admiraal, W. F., & Rijlaarsdam, G. (2017). Bevorderen van originaliteit: over de effecten van strategie-instructie. *Tijdschrift Cultuur+ Educatie*, 17, 36.
- Roos, D. (2018). Don't/Do This - Game. <https://www.bispublishers.com/dont-do-this-game.html>

INLEIDENDE LES(SEN) OVER MATERIAL WORLD

Eerst wordt de videoclip van Madonna 'Material Girl' <https://www.youtube.com/watch?v=6p-IDYPR2P8> (1984, 4:43 min.) getoond aan leerlingen. Materiele welvaart (rijkdom, geld, dure spullen) staat centraal in deze clip van Madonna uit de jaren '80. Zonder dat de docent verdere uitleg heeft gegeven, vraag deze aan leerlingen hun indrukken en alle ideeën in hun logboek te noteren die zij krijgen over 'materialen' door te kijken en luisteren naar de clip van Madonna. Na afloop van het bekijken bespreken zij in duo's of groepjes wat volgens hen in dit liedje en de clip uitgedrukt wordt: welke wereld en welk wereldbeeld hierin uitgedrukt worden? Vervolgens bespreken zij in duo's/groepjes wat zij van die (materiële) wereld/wereldbeeld vinden. De bevindingen van leerlingen worden klassikaal besproken en door hen toegelicht. Hiermee wordt de voorkennis van leerlingen geactiveerd en de docent krijgt inzicht in de opvattingen van leerlingen. Vervolgens wordt de trailer van de film 'Aluna' met leerlingen bekeken. Zij noteren met een andere kleur pen/stift opnieuw in hun logboek, alle (nieuwe/aanvullende) ideeën die zij krijgen over 'materialen'. De trailer is te zien op: <https://www.youtube.com/watch?v=iXiBSfca6KY> (duur: 3.37 min.).

De docent geeft na afloop enige contextinformatie over de Kogi-indianen. Leerlingen gaan weer in groepjes bespreken wat zij van die visie op materialen/het wereldbeeld van de Kogi vinden. Dit wordt eveneens klassikaal besproken. Nu licht de docent de eindopdracht toe: het wordt een samenwerkingsopdracht (met de hele groep of klas), waarbij 'New Material Worlds' gemaakt worden, waarin leerlingen – ieder met hun eigen inbreng – samen een nieuwe wereld gaan ontwerpen en maken met daarbij het werk 'Chromo Sapiens' als inspiratiebron (afbeelding 3 achterzijde kaart). Om die eindopdracht goed te kunnen maken, gaan zij eerst aan twee individuele opdrachten werken: de opdrachten 'exploreren' en 'experimenteren'.

Achtergrondinformatie over de Kogi-indianen voor de docent: *"Everything we do is an event not only in the physical world but also in the spirit world. We live in a world shaped in spirit. Every tree, every stone, every river, has a spirit form, invisible to the Younger Brother. This is the world of Aluna, the world of thought and spirit. Aluna embraces intelligence, soul and fertility: it is the stuff of life, the essence of reality. The material world is underpinned, shaped, given life and generative power in Aluna, and the Mama's work is carried out in Aluna"*. Alan Ereira. 1992. The Elder Brothers. p. 63.

Dit citaat is afkomstig van een van de verlichte leraren (Mama's, de 'Oudere broeders') van de Kogi-indianen uit Columbia die in de Sierra Nevada leven. De Kogi-indianen hebben duizenden jaren in harmonie met de natuur geleefd. Volgens hen zijn mens en omgeving één. Ze leven volgens een inzicht dat alle materiele dingen in het goddelijke geworteld zijn. Volgens hen bestaan alle dingen in de geest van de schepper ('de Grote Moeder'), voordat zij naar buiten komen. Volgens de Kogi is ieder ding doordrongen van geest ('Aluna' - de geest van de natuur) en is die geest een verbindende draad in de wereld. De verlichte leraren van de Kogi – de Mama's – bezitten een vermogen om tot essentiële waarheden door te dringen. BBC-journalist Alan Ereira werd door deze Kogi's gevraagd om hun boodschap aan de wereld ('de Jongere Broeder') te verspreiden. Deze boodschap luidde: *"Als de Jongere Broeder in zijn ijdelheid, gedreven door hebzucht en eerzucht, denkt dat hij 'de dingen regelt', worden de planeet en ons bestaan daarop in gevaar gebracht. De werking van de wet van de Grote Moeder wordt verstoord."* Ze zeggen ook dat het nog niet te laat is als we onze ogen openen.

In 2012 werd Ereira opnieuw gevraagd de boodschap te verspreiden, daarover werd de film 'Aluna' gemaakt. De hele film is gratis te zien op youtube (engelse ondertiteling): <https://www.youtube.com/watch?v=ftFbCwJfs1I> (duur 1:26:56 min.).

Extra achtergrondinformatie over de Kogi: John Barn, BBC journalist maakte in 2013 deze reportage: <https://www.youtube.com/watch?v=3W1HeLZCBNQ> (duur 5.19 min.). Voor leerlingen of docenten die meer van de achtergronden willen weten: de oorspronkelijke film uit 1992 is eveneens op youtube te bekijken: <https://www.youtube.com/watch?v=Tq0kWs1q3hI> (duur 1:26:53 min).

Verder kunt u leerlingen het werk van Fujiko Nakaya laten zien en samen bestuderen hoe zij tot haar specifieke materiaalkeuze is gekomen. Meer achtergrondinformatie en foto's van haar werken zijn te vinden op: <https://www.blainsouthern.com/artists/fujiko-nakaya> en <https://www.arnofini.org.uk/blog/fujiko-nakaya-tate-modern-talk>

Daarnaast kunt u bijvoorbeeld het werk van Julian Melchiorri bespreken. Hij werkt o.a. met algen. Een interessant werk is bijvoorbeeld de kroonluchter 'exhale': <https://www.mixedgrill.nl/levende-kroonluchter-julian-melchiorri/> of ander werk van hem: <https://www.julianmelchiorri.com/>.

OPDRACHT 1

EXPLOREREN

Hierbij is het de bedoeling dat leerlingen vanuit een open houding (zonder vooringenomenheid of vooroordelen) vijf ongebruikelijke materialen in de beeldende kunst gaan verzamelen, beschrijven en onderzoeken. Bij voorkeur dienen dit zo veel mogelijk verschillende materialen te zijn, die zij zelf ook echt interessant vinden - vanwege het uiterlijk, de associaties ermee, de verschillende mogelijkheden of de geschiedenis ervan. Bij de keuze kunt u hen nog stimuleren door hen te vragen zoveel mogelijk zintuigen (eigenschappen) aan bod te laten komen. Van elk van de materialen zoeken zij een goede afbeelding, deze plakken zij op een memoblaadje en daarbij leggen zij in het onderschrift uit waarom dit ongebruikelijke materialen in de beeldende kunst zijn volgens hen.

Bovenbouwleerlingen kunt u vragen om op het memoblaadje ook nog heel kort iets van de eigenschappen of (kunst)geschiedenis aan te geven, en/of aan hen vragen een afbeelding te zoeken van een kunstwerk dat met het ongebruikelijke materiaal gemaakt is.

Nadat alle memo's opgehangen zijn (op grote vellen of een prikbord) in het lokaal, gaat de hele groep bespreken welke ongebruikelijke materialen er aangeleverd zijn en waarom deze volgens de leerling(en) ongebruikelijk zijn in de beeldende kunst. Verder kunt u als docent leerlingen vragen de materialen te categoriseren (vloeibaar, organisch, met een specifieke structuur of textuur etc.) en bekijken met leerlingen welke ongebruikelijke materialen veel voorkomen in de verzameling van de groep en welke ongebruikelijke materialen weinig voorkomen in de groep.

NB.: voor de tweede en derde opdracht is het belangrijk dat deze verzameling nog behouden blijft. Bewaart u de bladen met memo's dus goed.

DUUR

Dit is een kortere oriëntatieopdracht die leerlingen op het spoor zet om zich in ongebruikelijke materialen en materiaaleigenschappen te verdiepen. Deze opdracht kan 1 of 2 lessen duren, afhankelijk van de uitgebreidheid van het zoeken van de materialen (alleen afbeeldingen van materialen of ook van kunstwerken met die materialen), het al dan niet geven van huiswerkopdrachten (thuis zoeken naar afbeeldingen van materialen) en het al dan niet uitvoeriger bespreken van de memo's.

HET DOEL VAN HET AANLEGGEN VAN DEZE VERZAMELING

Leerlingen laten nadenken over materialen, de eigenschappen van materialen en de samenstelling, de mogelijkheden en wellicht ook de (kunst)geschiedenis ervan. Door deze verzamelingen van ongebruikelijke materialen toe te lichten leren leerlingen beeldend beschrijven. Omdat de verzamelingen van ongebruikelijke materialen ook toegelicht worden, functioneren ze bij de tweede opdracht en eindopdracht als archief van ongebruikelijke materialen voor de klas/groep. Daarom moet de verzameling memo's bewaard worden.

BEOORDELING

In de rubric op de laatste pagina van deze docentenhandleiding, staan onder 'exploreren' de vaardigheden waarop leerlingen beoordeeld kunnen worden bij deze eerste opdracht. Uiteraard dient de docent deze beoordelingscriteria aan leerlingen te verduidelijken bij aanvang van de opdracht.

OPDRACHT 2

EXPERIMENTEREN MET MATERIALEN OM DE KWETSBAARHEID VAN DE AARDE TE VERBEEDEN

Nadat de groep de verzameling van ongebruikelijke materialen aangelegd heeft, gaan leerlingen nog een keer goed kijken naar deze verzameling. Ook gaan zij de combinaties ongebruikelijke materialen en technieken van de kunstwerken op beide zijden van de kaart van bekijken. Veel kunstenaars houden zich momenteel bezig met het verbeelden van 'de kwetsbaarheid van de Aarde'. Het is belangrijk bij deze opdracht dat u leerlingen laat nadenken over de manieren waarop ongebruikelijke materialen, experimenten en combinaties van materialen en technieken gerelateerd kunnen worden aan dit thema.

Daarbij is het leerzaam om leerlingen de verschillende ongebruikelijke materialen en technieken te laten uitwerken in een matrix rondom 'de kwetsbaarheid van de Aarde' zodat zij ook deze kennis en bevindingen kunnen gebruiken voor hun eindopdracht.

In deze opdracht staan de volgende beeldende aspecten van de twee ongebruikelijke materialen centraal: vorm, kleur, textuur en techniek. Leerlingen kiezen twee materialen uit de verzameling ongebruikelijke materialen van de groep (opdracht 1 exploreren) en van de verzameling ongebruikelijke materialen op beide zijden van de kaart en gaan met deze materialen experimenteren met de beeldende aspecten vorm, kleur, textuur en techniek. Ze gaan deze materialen ook (kunst)historisch onderzoeken en mogen ook kijken naar andere contexten waarin deze materialen een rol spelen (denk aan: geografie, historie, cultuur, biologie, natuurkunde, scheikunde etc.). Vervolgens gaan zij met de twee materialen, een eigen 'nieuwe' toepassing maken gericht op de verbeelding van 'de kwetsbaarheid van de Aarde', door de twee ongebruikelijke materialen die zij gekozen hebben op nieuwe manieren te combineren.

DUUR

Deze opdracht kan als korte, improviserende opdracht uitgewerkt worden, maar ook als een langere, uitgebreidere ontwerp -en onderzoeksopdracht.

HET DOEL VAN DEZE MATERIAAL-/VORMEXPERIMENTEN

Leerlingen leren beeldaspecten vorm, kleur, textuur en techniek te hanteren in relatie tot de twee ongebruikelijke materialen die zij gekozen hebben. Zij leren daarnaast ook via experimenteren, materiaalonderzoek te doen gericht op eigenschappen, functies en contexten. Vervolgens leren zij twee materialen op nieuwe manieren combineren. Zij leren daarnaast beeldend vormgeven door de materiaalcombinatie in een vorm te gieten, gericht op hun verbeelding van 'de kwetsbaarheid van de Aarde'.

BEOORDELING

In de rubric onder 'experimenteren' staan de vaardigheden waarop leerlingen beoordeeld kunnen worden bij deze eerste opdracht. Uiteraard dient de docent deze beoordelingscriteria aan leerlingen te verduidelijken bij aanvang van de opdracht.

OPDRACHT 3

EINDOPDRACHT NEW MATERIAL WORLDS

De eindopdracht is gebaseerd op de ontwikkelingen in de internationale hedendaagse beeldende kunst zoals te zien in de expositie Delirious maar ook in de hedendaagse beeldende kunst in het algemeen, zoals bij de Biënnale in Venetië. We zien hierbij dat kunstenaars nieuwe werelden oproepen en vormgeven en zich bezig houden met de verbeelding van New Material Worlds (nieuwe materiaal-werelden/materiële werelden) met een scala aan ongebruikelijke materialen en materiaalcombinatie (zoals mist, soundscapes, pruiken-haar).

Leerlingen gaan bij deze opdracht samenwerken met anderen en zij gaan samen een nieuwe wereld ontwerpen. Omdat dit door leerlingen als een erg open opdracht ervaren kan worden, kunnen zij het beste samen kijken naar het werk 'Chromo Sapiens' van Hrafnhildur Arnardottir en dit werk bespreken (al dan niet onder leiding van een docent).

Leerlingen gaan als start van opdracht 3 eerst hun verbeelding van 'de kwetsbaarheid van de Aarde' die zij gemaakt hebben bij opdracht 2 (experimenteren) aan elkaar presenteren. Daarvoor bereiden zij een presentatie voor, waarin zij hun keuze van ongebruikelijke materialen van opdracht 1 toelichten en hun verbeelding van opdracht 2 (kwetsbaarheid van de Aarde) verbinden aan de vragen die gericht zijn op de eindopdracht: hoe ziet een nieuwe wereld er volgens jou uit? Uit welke (ongebruikelijke) materialen is die nieuwe wereld opgebouwd? Wat is er belangrijk en onbelangrijk? Is dit een ideale wereld of niet? Zijn er grote verschillen tussen deze wereld en de onze? Zou je in die wereld willen leven?

Doordat leerlingen eerst hun eigen ideeën presenteren aan elkaar, leren zij rekening te houden met verschillende ervaringen, meningen en ideeën voordat zij met de groep samen een eindwerk gaan maken. Het is belangrijk dat de docent vraagt aan de leerlingen die naar de presentatie luisteren, hun positieve feedback en vragen te noteren. Op deze manier leren leerlingen samen te werken in dialoog. Zij leren naar elkaar te luisteren en elkaars inbreng te waarderen. Na elke presentatie geven leerlingen feedback aan de leerling die presenteert en stellen zij hun vragen. De leerling neemt deze feedback en vragen mee in het logboek (procesverslag) om daarop te reflecteren.

In een volgende les gaan leerlingen onder leiding van de docent (die zich inhoudelijk zoveel mogelijk op de achtergrond houdt en vooral de gespreksleider is), samen nadenken over wat hun gemeenschappelijke nieuwe 'ideale' wereld kenmerkt. Daarbij is het belangrijk dat leerlingen zich allemaal (h)erkend voelen in hun inbreng. Hiermee wordt diversiteit en tegelijkertijd verbondenheid gestimuleerd. Is er sprake van meningsverschillen tussen leerlingen? Dat is niet erg, daarmee kunnen zij juist gestimuleerd worden om ook tegengestelde meningen op te nemen in het grotere geheel (zodat zij een nog beter idee kunnen bedenken). De docent kan stimuleren dat leerlingen niet alleen in inhoudelijke ideeën denken, maar ook in de beeldende vormgeving ervan, door vragen te stellen gericht op vorm, kleur, textuur en techniek en hoe daarmee een specifiek idee voorgesteld of opgeroepen kan worden en/of hoe een betekenis uitgedrukt kan worden op een specifieke manier.

DUUR

Deze opdracht is bedoeld als een wat grotere/uitgebreidere ontwerp/onderzoeksoopdracht die minstens 4 of 5 lessen zal duren.

HET DOEL VAN DEZE EINDOPDRACHT

Leerlingen leren hoe zij in beelden een bepaald idee kunnen uitdrukken. Zij leren samen te werken, hun ideeën over 'de kwetsbaarheid van de Aarde' en hun onderbouwing van ongebruikelijke materialen alsmede materiaalonderzoek gericht op eigenschappen, functies en contexten te presenteren aan elkaar. Zij leren daarnaast hoe zij nieuwe oplossingen kunnen bedenken gericht op hun idee over/voor de eindopdracht nieuwe werelden en hoe zij dit samen kunnen vormgeven in een driedimensionaal beeld/installatie waarmee zij hun ideeën over een nieuwe wereld, samen uitdrukken. Het is de bedoeling dat dit werk ook in de school gepresenteerd wordt en toegelicht wordt.

BEOORDELING

In de rubric onder 'eindopdracht' staan de vaardigheden waarop leerlingen beoordeeld kunnen worden bij deze eerste opdracht. Uiteraard dient de docent deze beoordelingscriteria aan leerlingen te verduidelijken bij aanvang van de opdracht.

Concept: Heidi van Mierlo en Marie-Thérèse van de Kamp

BIJLAGE 1: RUBRICS VOOR BEOORDELING VAN OPDRACHTEN MATERIAL WORLD

OPDRACHTEN <i>MATERIAL WORLD</i>	Kernvaardigheden	Creatief vermogen <i>Bedenken van ideeën en oplossingen</i>	Kritisch denken <i>Vragen stellen en ideeën en oplossingen evalueren</i>
EXPLOREREN	<i>Observeren en beschrijven van verschillende ervaringen en informatie</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Vanuit een open houding kijken naar verschillende soorten ongebruikelijke materialen in de beeldende kunst • Legt een verzameling ongebruikelijke materialen op een eigen manier vast in de afbeelding van de memo • Heeft bij het beschrijven van de toelichting van de vijf ongebruikelijke materialen in de kunst op de memo zowel oog voor detail als voor het grotere geheel (samenhang, verbanden) • Beschrijft materialen op een zintuiglijke manier met kennis van beeldende begrippen in het logboek 	<ul style="list-style-type: none"> • Herkent welke materialen gebruikelijk en ongebruikelijk zijn in de beeldende kunst • Kent manieren van beschrijven en vastleggen in de kunst (fantaseren, ontwerpen) en andere contexten (biologie – observerend beschrijven; geschiedenis – chronologisch ordenen; oorzaak-gevolg; aardrijkskunde – in kaart brengen; bibliotheken – categoriseren) • Herkent manieren van beschrijven en vastleggen in de kunst (logboek - proces beschrijvingen; kunst analyseren - visueel beschrijven) • Formuleert kritische vragen en evalueert de eigen manier van verzamelen van materialen en van het vastleggen daarvan
	<i>Onderzoeken</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Kijkt verder dan het eerste idee over ongebruikelijke materialen, en probeert nieuwe wegen in te slaan, staat open voor de inbreng van anderen • Onderzoekt en verzamelt ongebruikelijke materialen op een geheel eigen manier, vanuit de eigen interesse en door het zoeken naar nieuwe perspectieven • Onderzoekt vorm, kleur, textuur en techniek in relatie tot materialen • Brainstormt over allerlei verschillende soorten nieuwe mogelijkheden bij de opdrachten van 'Material World' 	<ul style="list-style-type: none"> • Onderzoekt de eigen observaties van materialen door achtergrondinformatie te raadplegen over kunst -en cultuurhistorische, wetenschappelijke (geografische, biologische, historische, natuurkundige en/of scheikundige aspecten) van materialen • Onderzoekt de eigen observaties en beschrijvingen van materialen door aan anderen feedback te vragen op de verzameling en beschrijvingen • Onderzoekt de originaliteit van eigen ideeën m.b.t. 'de kwetsbaarheid van de Aarde' en 'New Material Worlds'
EXPERIMENTEREN	<i>Verbanden leggen</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Maakt inhoudelijke verbindingen tussen schijnbare tegenstellingen (geest-materie; traditie-innovatie; feit-fictie; digitaal-analoog) • Maakt verbindingen tussen idee en vorm; materiaal en techniek; zintuiglijkheid/textuur en (visueel) effect; eigen ideeën en voorkeuren voor materialen en technieken verbinden met de ideeën uit de kunst en cultuur(geschiedenis) over materialen • Maakt gebruik van bestaande kennis om nieuwe ideeën/ oplossingen te bedenken: integreert bijvoorbeeld kennis van materialen uit andere lessen of andere (culturele) contexten • Laat zich inspireren door kunstwerken en werkwijzen van kunstenaars in 'Material World' 	<ul style="list-style-type: none"> • Onderzoekt en analyseert bestaande kennis om nieuwe ideeën/ oplossingen te bedenken: bijvoorbeeld hoe kunstenaars kennis van materialen uit andere (culturele) contexten verbinden met hun eigen ideeën of werkwijzen • Onderzoekt hoe in de kunst en cultuur inhoudelijke verbindingen gemaakt worden tussen schijnbare tegenstellingen • Bestudeert en analyseert hoe kunstenaars in 'Material World' een verband leggen tussen idee en vorm; materiaal en techniek; zintuiglijkheid/textuur en (visueel) effect; wat hun werkwijze is • Analyseert de eigen ideeën en voorkeuren voor materialen en technieken en probeert verbindingen te maken met ideeën uit de kunst en cultuur(geschiedenis) over materialen
	<i>Spelen met ideeën (out of the box denken)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Experimenteert met verschillende vormen, materialen, technieken door eigenschappen, functies of contexten te veranderen • Experimenteert in de vormgeving met nieuwe combinaties van vorm/materiaal/ techniek en inhoud/functie/context. • Probeert verschillende en nieuwe mogelijkheden uit, ook al mislukken deze misschien (durft risico te nemen) 	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreteert hoe een idee zichtbaar gemaakt kan worden in beeldende vorm, met verschillende materialen en technieken. • Interpreteert hoe een reactie op kunst kan worden opgeroepen door de vormgeving, inhoud, functie en/of context van een kunstwerk • Interpreteert welke rol materialen en technieken spelen bij bepaalde reacties op kunstwerken
Vindingrijk	<i>Bedenken of ontwerpen van nieuwe producten of oplossingen</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Het ontwerp voor de eindopdracht sluit aan bij het thema 'New Material Worlds' • In het ontwerp zijn nieuwe oplossingen in verschillende materialen, technieken en media uitgewerkt 	<ul style="list-style-type: none"> • Evalueert het eigen werk op basis van de opdrachtereisen en/of verbeterpunten • Gebruikt inhoudelijke argumenten bij het geven/ontvangen van feedback
	<i>Beoordelen van nieuwe producten of oplossingen</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Reflecteert steeds op het proces (ook tussentijds) en daagt zichzelf uit • Vergelijkt en verbindt het werk met anderen ook met kunstenaars, om zo weer nieuwe mogelijkheden te vinden 	<ul style="list-style-type: none"> • Reflecteert op verbeteringen in het proces door te kijken naar het eigen werk en het werk van anderen (ook van kunstenaars) • Vraagt en verwerkt feedback op proces en product
EINDOPDRACHT: NEW MATERIAL WORLDS			
Delen/doen			

Deze rubric is gebaseerd op de rubric in: Praktische toolkit. Uitwerken van de begrippen creatief vermogen en kritisch denken in kunstvakken (p. 7) <https://www.kohnstammstituut.nl/ki17-6.html> Dit naar aanleiding van: Buisman, M., Van Loon-Dijkers, L., Boogaard, M., & van Schooten, E. (2018). Stimuleren van creatief vermogen en kritisch denken. Eerste resultaten van het OECD-onderzoek Assessing progression in creative and critical thinking skills in education.